

TÜRK DİLİ 2

DERS 10

MODERN, MODERNİTE
MODERN ROMAN VE HİKÂYE I

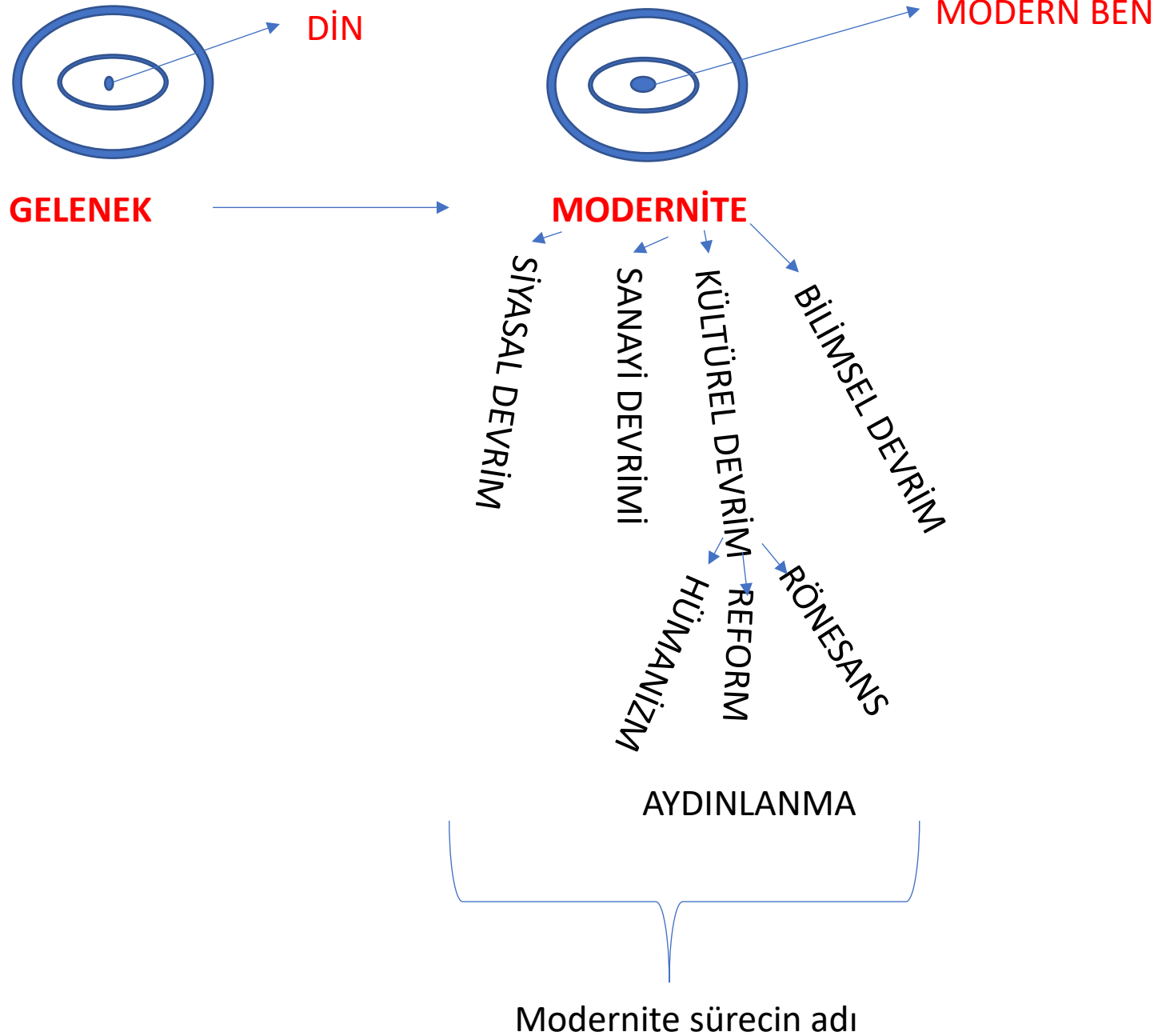
GELENEK

Gelenek sözcüğünün Latince karşılığı olan “tradition” dağıtmak, zaman içinde elden ele geçirmek anlamlarına gelen “tradere” sözcüğünden gelmektedir. (Nisbet, 1998, s.300) Gelenek; “belirli davranışsal norm ve değerleri benimseyip aşıl原因an, gerçek ya da hayali bir geçmişle süreklilik gösteren ve genellikle yaygın biçimde benimsenen ritüeller ya da başka sembolik davranış biçimleriyle ilişkili toplumsal pratikler kümesi” (Marshall, 1999, s. 258-259) olarak adlandırılmaktadır. Gelenek toplumda kurumların ve değerlerin en ağır değişen, eski toplumları yenilerine bağlamaya yarayan sosyal miras olarak tanımlanır. (Ülken, 1969, s. 115) Genel anlamda geleneğin kullanım alanına baktığımızda töre, adet, görenek kavramlarıyla birlikte karşımıza çıksa da daha çok “anane” kavramının karşılığı ve sosyolojik bir kavram olarak tartışılır ve tanımlanır. Kullanımı çeşitlilik gösterdiğinden tek bir tanımla açıklamak mümkün değildir.

Nisbet, R. (2008). Gelenek ve Gelenekçilik. Modern Toplum Düşünce Sözlüğü İstanbul: İletişim Yayınları.

Marshall, G. (1999). Sosyoloji Sözlüğü. (Çev.Osman Akınhay-Derya Kömürcü). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları. s.258-259

ÜLKEN, Hilmi Ziya (1969). Sosyoloji Sözlüğü. Ankara: M.E.B. Yay.

Modernizm "Aydınlanma çağı ile gelen zihinsel dönüşümün ortaya çıkardığı ideoloji ve yaşam biçimi»

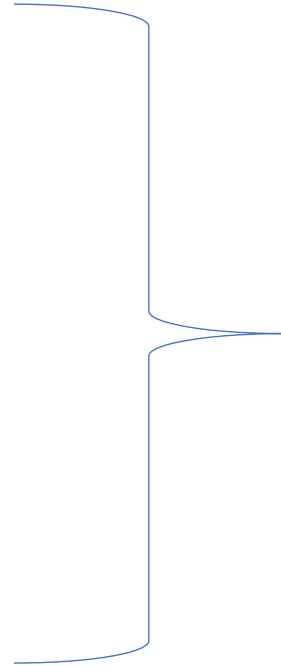
- SEKÜLARİZM
- HÜMANİZM
- DEMOKRASİ

MODERN, MODERNİTE

Modern kelimesi, M.S 5. yüzyılda Latince tam, şimdi, bugüne ait anlamına gelen “modo” dan türemiş “**modernus**” sözcüğünden gelmektedir ve ilk olarak Hristiyanlığı benimseyen Romalıların eski pagan kültüründen tamamen koptuğunu ve yeni bir kültürün doğduğunu anlatmak için kullanılmıştır. Bu anlamda modern terimi, eski ve yeni arasındaki farklılığa vurgu yapmaktadır. Bir tarafta geride kalmış değerlerle fikirleri içeren ve bu anlamda genellikle olumsuzlanan eski ile diğer tarafta, bugünün hayat tarzına ilişkin unsurları içeren ve güncel olduğu için de olumlu bir anlama sahip olan yeni vardır. Nitekim sözlüklerde modern kelimesinin karşılığı olarak, “günümüze ait olan, çağdaş, çağcıl, asri, yeni” ifadeleri yer almaktadır.

Modernden türetilen **modernite** terimi ise, Avrupa’da (özellikle Batı Avrupa’da) 17. yy’dan itibaren meydana gelen ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal değişiklikler neticesinde yaşanan büyük ve köklü değişimleri anlatmak için kullanılır. Bu anlamda modernite, geleneksel ile bir karşıtlık içerisinde olarak, bireysel, toplumsal ve politik yaşamdaki dönüşümü ve değişimi ifade etmektedir. Diğer bir deyişle modernitede, modern kelimesinin anlamına uygun olarak, eskiye karşı çıkış ve ondan kopma, yeni ilişkiler ağı oluşturma söz konusudur.

Sanayileşme,
kentleşme,
rasyonalizasyon,
bürokratikleşme,
sekülerizm,
ulus devlet,
demokrasi ve
laiklik

modernitenin temel değerleridir.

TARIM TOPLUMU → SANAYİ TOPLUMU

KIRSAL ALANDAKİ NÜFUS AZALIR → KENT NÜFUSU ARTAR

FEODALİTE → GÜÇLÜ MERKEZİ KRALLIKLAR (SÖMÜRGEÇİLİK) → ULUS
DEVLETLER

Modernite; din, felsefe, ahlak, hukuk, gelenek, tarih, ekonomi ve siyasetin eleştirisiyle başlamıştır. Bu anlamda, modernitenin ayırt edici bir özelliği eleştiridir. Modernitenin temel kavramları olan evrim, devrim, özgürlük, laiklik, demokrasi ve sekülerizm hep bu eleştirel bakışın sonucunda oluşmuştur (Küçük, 1994: 89).

Küçük, M., Modernite Versus Postmodernite, Vadi Yayınları, Ankara, 1994.

Modernite, toplumun herhangi bir dış otorite ya da tanrısal kökenli bir otorite olmaksızın kendi kendine ürettiği ilkelere dayanarak meşruluğunu temellendirmesidir (Şaylan, 2002: 56). İnsanın aklını kullanarak kendi kaderine hâkim olabileceğini ve yine akılcı yöntemlerle dünyanın ve evrenin anlaşılabilirliğini savunur. Bu anlamda akıl ve insan merkeze alınarak, toplumsal yaşam rasyonalize edilir. Tanrı merkezli dünya görüşü yerine, insanı merkeze alan bir anlayış benimsenir. Bu sebeple, meşruiyetini dinden alan teolojik yönetim anlayışı, yerini laik iktidara bırakır. Din, toplumsal yaşamdan geriletilerek, insanın ve bilimin özgürleşmesi ilkeleştirilir. İnsanın özgürlüğü fikrinin yaygınlaşıp güçlenmesi ve bu fikrin tüm siyasi ve felsefi düşüncenin merkezine oturması, modernitenin belirleyici unsurları arasındadır. Bu süreçte, geleneksel toplum biçimi olan cemaatler çözülerek yerini cemiyetlere bırakır. Hümanizm (insancılık) ve eşitlik gibi değerler ortaya çıkar (Şaylan, 2002: 57). İnsanın aklını kullanarak doğa ve kendisi ile ilgili bilgisini arttıracakı varsayılır. Sürekli artan bilgisi sayesinde insan, toplumu kendi çıkarları doğrultusunda yeniden kurabilecektir. Böylece tarih, sürekli ileriye doğru akacaktır. Bu açıdan modernitenin belirleyici unsurlarından bir diğeri de, ilerici tarih anlayışı ve iyimserliğidir. Modernite bunu, “insanın yücelmesi” olarak yorumlamaktadır (Şaylan, 2002: 57).

Şaylan, G., Postmodernizm, İmge Kitabevi, Ankara, 2002.

Avrupa'da moderniteye geçiş dört temel devrimle ve bunların etkileşimiyle olmuştur:

a) Bilimsel Devrim: Newton tarafından başlatılan; doğrudan Tanrı ve melekleri tarafından yönetilen ve Tanrı'nın ihtişamının bir yansıması olan doğa anlayışından, kendi kendini düzenleyen ve matematiksel denklemlerle czmlenebilecek bir doğa anlayışına geçilmesi sürecidir.

b) Siyasal Devrim: İktidarın kaynağının Tanrı'ya değil, halka dayandığı ve iktidarın meşruiyetinin halkın rızasına bağlı olduğunun ortaya konmasıdır.

c) Kültürel Devrim: Aydınlanma ile (Almanya'da Aufklarung, İngiltere'de Enlightenment, Fransa'da Eclaircissement veya Lumiere le sieclede) aklın üstünlüğünün kabul edilmesini, toplumsal yaşamın temeline akılcı ilkeler yerleştirilmesini ve dinin, hayatın küçük bir alanına indirgenmesini ifade eder.

d) Sanayi Devrimi: Coğrafi keşiflerin sonucunda gelişen ticaretle biriken sermayenin, bilimsel keşiflerle birlikte sanayi üretimine aktarılmasıdır. Üretimde kullanılan tekniklerin hızlı gelişimi sonucunda kitle üretimi yaygınlaşmış ve üretim ilişkileri ile yaşam standartları değişmiştir (Küçük, 1994: 17–22).

RÖNESANS

Rönesans, 15. ve 16. yy'de İtalya'da yaşanan entelektüel ve kültürel gelişmelerdir. Bu süreci başlatan ise, Eski Yunan ve Roma edebiyatına ait eserlerin keşfidir. Bu eserlerin keşfi, insanlarda yeni meraklar ve ilgiler uyandırmış ve içinde yaşadıkları dünyayı araştırmaya ve incelemeye yöneltmiştir. Rönesans yeniden başlayışı, yeniden doğuşu simgelemektedir.

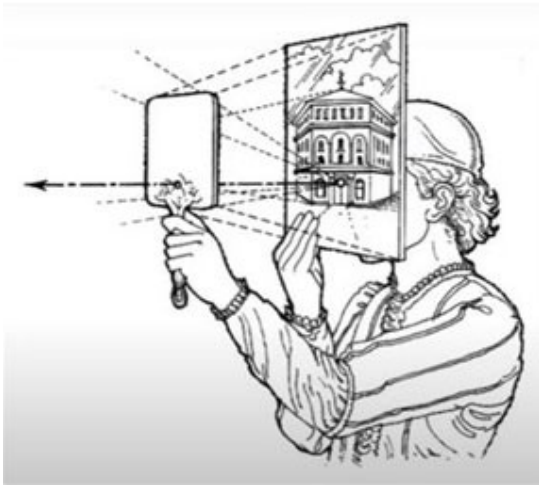
Rönesansta, dini ve mistik bilgi karşısında, akli bilgiye verilen önem artmış ve kiliseye yönelik bir tepki oluşmuştur. Kiliseye yönelik bu tepki insan düşüncesini, Ortaçağ'dan, hatta ilk Hristiyan çağdan da eskiye götürerek Antik dönem birleştirmiştir. Antikiteye ait bilgiler yenilenerek, eski adetler güncellenmiştir (Michelet, 1996: 1).

Michelet, J., Rönesans, Çev: Kazım Berber, MEB Yayınları, İstanbul, 1996.

Petrarca (1304-1374) ve Hümanizm

Brunelleschi-doğrusal perspektif

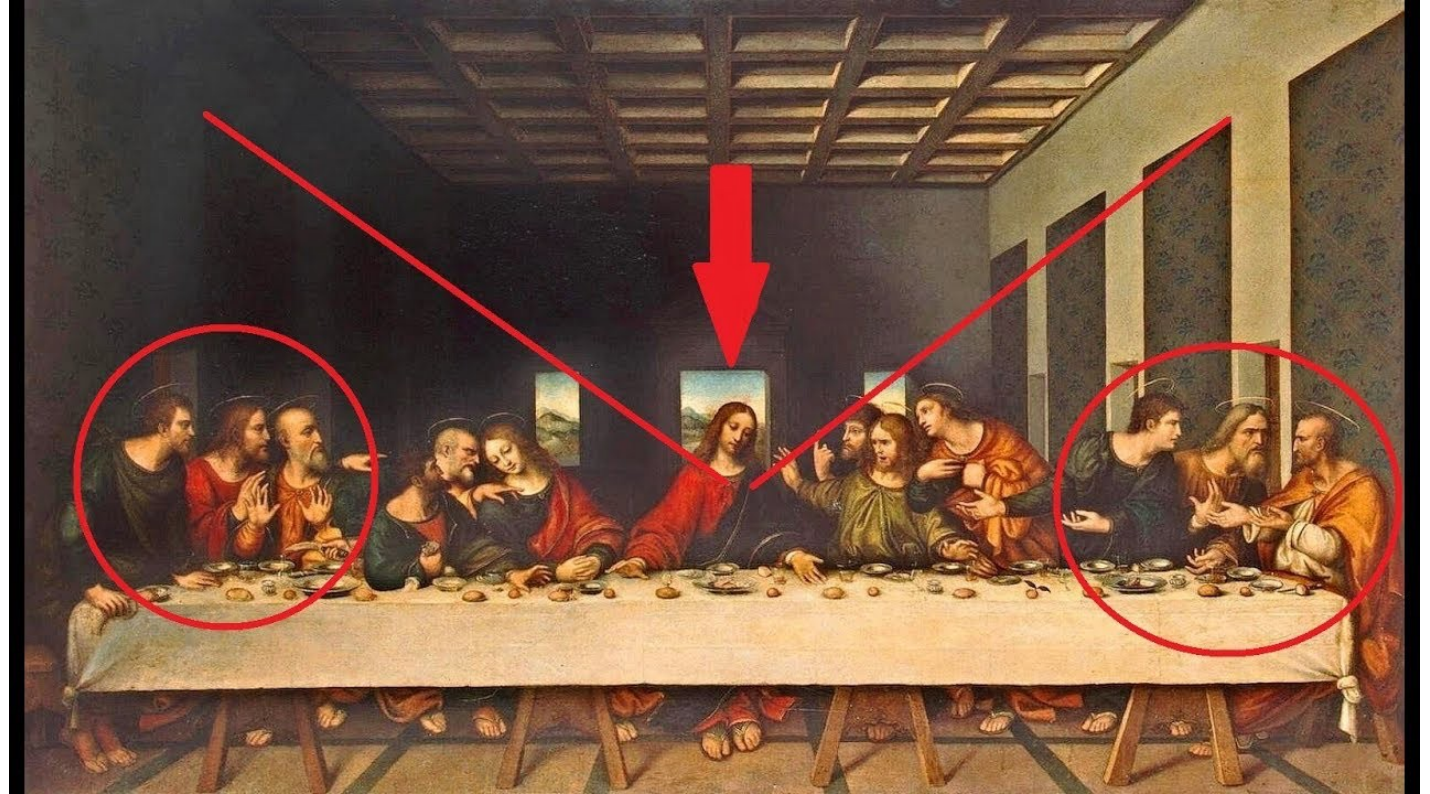

Botticelli –Venüs'ün Doğuşu

Leonardo da Vinci

Mona Lisa- Son Akşam Yemeği

Raffaello Sanzio –Atina Okulu (Sistina Şapeli)

1. Platón
2. Aristóteles
3. Heráclito
4. Parménides
5. Hipatia

6. Diógenes
7. Pitágoras
8. Arquímedes
9. Plotino
10. Sócrates

11. Alejandro Magno
12. Anaximandro
13. Averróes
14. Antístenes
15. Epicuro

16. Zenón
17. Claudio Ptolomeo
18. Estrabón o Zoroastro
19. Homero
20. Rafael Sanzio

Michelangelo
Adem'in Yaratılışı

Donatello- Davut Heykeli

Michelangelo – Pieta

Jan van Eyck, Arnolfini'nin Evlenmesi

REFORM

- Antik Yunan döneminde Batılı insan, diğerlerinden farklı olarak, eşya ve olayları farklı bir yöntem ve felsefeyle yorumlamayı keşfetmiştir. Ancak, Hristiyanlığın kabulüyle birlikte, felsefe ya da felsefi düşünce biçimi bu dinin etkisi altına girmiştir. Kilisenin kurumsallaşarak gücüne güç katması, insanların düşünce biçimlerinin kilisenin emri altına girmesine sebep olmuştur. Akli, dinin doğrularına uyarladığını iddia eden kiliseye karşı, zamanla dinin doğrularıyla kilisenin doğrularının özdeşleştirilemeyeceğine yönelik düşünceler gelişmiştir.
- Bu düşünceye sahip olan Martin Luther, Katolik yoruma, kiliseye ve din adamları sınıfına karşı çıkarak, mevcut din anlayışına müthiş bir darbe vurmuştur. 31 Ekim 1517'de Wittenburg kilisesinin kapısına astığı ünlü 95 teziyle yeni bir din anlayışı geliştirmiştir. Katolik kilisesinin, halktan günahlarını bağışlama ve cennet vaadiyle para talep etmesi, ayrıca kilise otoritesinin insanların hayatlarının tüm yönlerini etkileyebilecek bir seviyeye ulaşması ve insanın Tanrı'yla olan ilişkisine kilisenin aracılık etmesi Luther ve Calvin'i kiliseye karşı bir harekete itmiştir (Russell, 1997: 269–272).
- Luther ve Calvin'in önderliğinde gelişen bu hareket, halkı kutsal kitabın kendisine dönmeye çağırmaktadır. Luther'in 95 teziyle, halkı kilisenin kurumsal otoritesini protesto etmeye davet etmesi üzerine Hristiyanlık içinde onların fikirlerini takip edenler, Protestanlık olarak anılan mezhebi kurmuşlardır.

Russell, B., Batı Felsefesi Tarihi II Ortaçağ, Çev: Muammer Sencer, Say Dağıtım, İstanbul, 1997.

AYDINLANMA

Aydınlanma, 18. yy'de gerçekleşmesi ve sonuçları itibariyle hem Amerika'da hem de hemen hemen tüm Avrupa'da etkili olan, geleneksel olarak İngiliz Devrimi'yle başlayıp Fransız Devrimi'yle bitirilen felsefi bir harekettir (Çiğdem, 2006: 13). Bu hareketin temelinde, insan düşüncesinin dinsel dogmatizmin koyduğu sınırları yıkarak ve onun dışına çıkarak akıl yürütme ve bilim yoluyla hem kendisi hem de evrenle ilgili gerçeği kavrayabileceği fikri yatmaktadır (Şaylan, 2002: 105). Aydınlanma hareketinin amacı, insanları esasında kötü ve köleleştirici olduğuna inanılan din, mit, önyargı, bağnazlık ve hurafenin etkisinden kurtararak, iyi ve özgürleştirici olduğu kabul edilen “akıl düzenine” sokmaktır (Şaylan, 2002: 113). Akılcı düzen ve bilgilenme ile toplumlar kör inançlardan, gerilik ve cehaletten kurtulabilecekler ve bu da insanın ileri bir düzeye gelmesini sağlayacaktır (Şaylan, 2002: 114; Kale, 2002: 32). Aydınlanma'yla, aynı zamanda, insanın içinde yaşadığı toplumun sorunları da çözülecektir. Çünkü, insanın tümüyle özgürleşmesi, onun yeteneklerini ve yaratıcılığını ortaya koymasını sağlayacaktır (Şaylan, 2002: 114).

Aydınlanma, toplumsal örgütlenme biçimlerinin ve rasyonel düşünce tarzlarının gelişmesi, dinin, geleneğin, mitin ve hurafenin akıldışılığından, iktidarın keyfi kullanımından ve insan doğasının karanlık yanından kurtuluşu vaat etmiştir (Harvey, 1997: 25). Aydınlanma'nın ön tarihinde; 15. yy'nin ortalarındaki Rönesans hareketi, 16. yy'deki Reform, 17. yy'deki Newton'un Bilimsel Devrimi ile Descartes'ın Kartezyen Felsefesi bulunmaktadır. Aydınlanma, her türlü felsefi ve toplumsal projenin akla dayanması gerektiğini öngörmektedir (Çiğdem, 2006: 14). Bu sebeple, Aydınlanma aynı zamanda "Akıl Çağı" olarak da adlandırılmaktadır. Akıl; vahiy, gelenek ve otorite üçlemesinde temellenen herşeyi eleştirme ve sorgulama yetisini temsil etmektedir (Urhan, 1999: 146). Akla duyulan sonsuz güven neticesinde, insanın geliştireceği yasa ve kurallarla kendi mutluluğunu sağlayabileceğine inanılmaktadır. Bir insan için doğru olanın sadece o kişi tarafından belirlenebileceğini savunularak, insanın kaderi ilahi olanın elinden alınmış ve insanın eline teslim edilmiştir (Tekeli, 2002: 1). Bu anlamda da, kendi kendine yeten bir varlık olarak insanın eylemine kurallar koyan herhangi bir dışsal otorite, üstün varlık ya da ilke reddedilmiştir (Wagner, 1992: 34).

Harvey, D., Postmodernliğin Durumu, Metis Yayınları, İstanbul, 1997.

Çiğdem, A., Aydınlanma Düşüncesi, İletişim Yayınları, İstanbul, 2006.

Urhan, V., "Modernizm, Postmodernizm ve Personalizm," Doğu Batı, Yıl 2, Sayı 8 (Ağustos, Eylül, Ekim), s. 143-169, 1999.

Wagner, P., Modernliğin Sosyolojisi, Doruk Yayınları, 1992.

Aydınlanma Çağı, başta Fransa olmak üzere, İngiltere, Almanya, İskoçya ve Amerika'da bir grup filozofun varolan değerleri ve toplumsal kurumları eleştirisiyle başlamıştır. Bu sebeple, ayrı ayrı bir Fransız, İngiliz, Alman, İskoç ve Amerikan Aydınlanmasından söz edilebilir. Aydınlanma düşünürleri akıl, bilim, bilgi, din, tanrı, tabii hukuk, tabiat gibi kavramlara farklı anlamlar yüklemişlerdir. Bunun sonucunda da felsefi, toplumsal ve siyasi konularda birbirlerinden ayrılmışlardır. Ancak bu farklılıklar, onların entelektüel bir aile oluşturmalarına engel değildir (Çiğdem, 2006: 14). Çünkü; sekülerizm, hümanizm, serbest ticaret, bireyin yeteneklerini geliştirmesi ve iktidardan bağımsız hareket edebilmesi hürriyeti onları birleştiren asıl programdır (Çiğdem, 2006: 21).

AYDINLANMA-KANT

Alman Aydınlanmasının önemli isimlerinden birisi olan Kant'a göre; Aydınlanma, "insanın kendi suçu ile içine düştüğü ergin olmama durumundan" kurtulmasıdır. Kant'ın ergin olmama durumu ile kastettiği, insanın aklını kullanmada başkasının kılavuzluğuna başvurmasıdır. Kilise, bu anlamda bir kılavuzdur. İnsanın erginliğe geçişi din, gelenek ve hurafelerden kurtularak kendi aklını kullanmasıyla mümkün olacaktır. Aklın otoritesi Tanrı'nın ve kilisenin otoritesinin yerine geçerek, dünyayı anlamakta ve yorumlamakta tek referans kaynağı olarak görülmektedir. Bu anlamda laik, seküler bir dünya görüşü temel alınmıştır (Urhan, 1999: 146; Türköne, 2006: 488; Küçük, 1994: 20; TÜSİAD, 2002: 356; Sözer, 2006: 3).

TÜSİAD, Felsefe, 2002.

AYDINLANMA-POZİTİVİZM

- Aydınlanma'nın ilerici tarih anlayışı, pozitivizm ve pozitivist tarihsel anlayışa da öncülük etmiştir. Pozitivizm kavramı, Fransız Sosyal Bilimci Auguste Comte tarafından ortaya atılmıştır (Şaylan, 2002: 178). Comte'un pozitivist bilim anlayışı üç hal çözümlemesine dayanmaktadır. Toplumlar bu çözümlemeye göre, bilgi üretme ve bilgiyi temellendirmede üç farklı aşamadan geçmiştir: teolojik, metafizik ve pozitivist aşama.
- Pozitivist aşama, bilimin egemen olduğu aşamadır ve bu aşamada din, toplumsal yaşamdan uzaklaştırılmıştır (Şaylan, 2002: 178; Türköne, 2006: 525). Pozitivizm, insanlıkla ilgili tarihsel süreçte gelişen farklı düşünce biçimlerine tepki göstererek, özellikle de teolojik ve metafizik anlayışları reddeden, gözlemlenebilir olguları esas alan bir düşünce akımıdır (Urhan, 1999: 153). Pozitivizm, klasik fiziğin (Newton fiziği) temel özelliklerine oturan bir bilim anlayışıdır ve bu özelliklerin başında nedensellik gelir. Bilgiyi üreten insan bu anlamda tarafsız olmalıdır, işin içine kendi düşüncelerini katmamalıdır. Tarafsız bir bilim adamı ve nesnel bilgi Aydınlanma'nın temel kabullerindendir. İnsan, bilim üretirken gözlem yapacak, neyi/nasıl gözleyeceğini belirleyecek veya birtakım deneyler geliştirecektir. Ama bu insan, özgün düşüncelerini, değer yargılarını, inançlarını, endişelerini, amaçlarını ve önyargılarını bilgi üretme sürecine dâhil etmeyecektir.

AYDINLANMA-FAYDACILIK

Aydınlanma'nın bilim anlayışında, Francis Bacon'dan gelen “faydacılık” da önemli yer tutmaktadır (Şaylan, 2002: 165). Bacon'a göre, insanın dünyanın efendisi olması, nesnelere hâkim olması ve kendisine faydalı olacak şekilde onları dönüştürmesi için, büyük bir güç olan doğayı tanıması ve onu bilmesi gerekmektedir (Bumin, 2005: 19–20). Bilimin asıl işlevi, insanın çaresizliğini azaltmak ve onu yüceltmektir. Bilim ve bilginin sayesinde insan doğa üzerinde egemen hale gelerek, onu kendi yararı ve mutluluğu için kullanabilecektir.

BİLİMSEL DEVRİM

- Bilimsel Devrimi, Newton başlatmış ve Evrensel Yerçekimi Kanunu'nu keşfederek yeni bir dünya görüşünün temellerini atmıştır (Küçük, 1994: 17; Russell, 1997: 284). Newton fiziği, tabiat olaylarını neden-sonuç ilişkisine oturtarak onları belirli kanunlara bağlamış ve tabiattaki değişimleri Tanrı'nın iradesine bağlayan Hristiyan teolojisini derinden sarsmıştır (Türköne, 2006: 489). Doğrudan Tanrı ve melekleri tarafından yönetilen ve Tanrı'nın iradesini ve ihtişamını yansıtan doğa anlayışından, kendi yasaları olan ve bu yasalar uyarınca kendi kendini işleten, düzenleyen bir gök mekaniğine geçilmiştir (Küçük, 1994: 17; Türköne, 2006: 489; Şaylan, 2002: 176).
- Newton'a göre tabiat tamamıyla maddeden ibarettir ve maddenin zaman ve mekândaki hareketleri güç yasalarıyla belirlenmektedir. Bu hareket ve yasalar matematiksel hesaplamalarla bilinebilir ve böylece tabiatın sırları çözülebilir (Çiğdem, 2006: 60). Newton evrensel yerçekimi yasasında, evrendeki her maddenin başka bir maddeyi büyüklüğüne ve aralarındaki mesafeye bağlı olarak değişen bir güçle çektiğini ortaya koyarak, sadece maddenin hareketini açıklamakla kalmamış, aynı zamanda yeni bir evren tasarımı da yapmıştır (Çiğdem, 2006: 61). Bu yeni evren tasarımı, Ortaçağ'ın dünyayı evrenin merkezine koyan görüşünü değiştirerek, yeryüzünün güneşin etrafında dönen gezegenlerden sadece birisi olduğunu ortaya koymuştur. Newton'un bilimsel devriminin bir diğer sonucu, gözleme ve deneye/deneyime dayanan bir bilim metodunu geliştirmiş olmasıdır. Herhangi bir önermenin geçerliliğinin ölçütü, önermenin bu metoda göre açıklanıp açıklanmamış olmasına bağlıdır. Bilimin dili, matematiktir; çünkü, matematik olguların netlik ve kesinlik kazanmasını sağlar. Böylece; matematik, cebir ve geometrinin yerini almıştır (Çiğdem, 2006: 61).

SANAYİ DEVRİMİ

- Sanayi Devrimi, Avrupa'da ekonomik açıdan en güçlü hale gelen burjuvazinin, ticaretten elde ettiği sermayeyi sanayi alanında kullanmasıyla gerçekleşmiştir. Burjuvazinin bu denli büyük gelir elde etmesinin ardında coğrafi keşifler yatmaktadır (Türköne, 2006: 490; Sözer, 2006: 3, Huberman, 1995: 192–193). Coğrafi keşifler neticesinde, keşfedilen topraklardaki altın, gümüş ve diğer değerli madenlerin sömürülmesi zenginlik yaratmaya başlamıştır. Avrupalı ülkeler dünyanın pek çok yerinde sömürgeler kurmuş (özellikle Amerika'da İspanyol ve Portekizlilerin kurduğu sömürgeler) ve oradaki maden ocaklarını işleterek maden stoklarını arttırmışlardır. Ticaretin gelişmesiyle birlikte takas usulünün yerini para almış ve paranın ülkeler arası dolaşımı artmıştır.
- Sanayi Devrimi, Aydınlanma'nın toplumsal temelini açığa çıkarılmasında da etkili olmuştur. Mesela, eşitlik gibi bir konunun nesneleri artık toprak sahipleri ve köylüler değil; tüccarlar, işçiler, öğrenciler, burjuvazi, ulus devlet ve devlet bürokrasisidir. Bu toplumsal belirleme, sanayiye dayalı toplumsal örgütlenmenin sonucunda oluşmuştur (Yazıcı, 2002: 229; Çiğdem, 2006: 26–59; Türköne, 2006: 490).
- Huberman, L., Feodal Toplumdan Yirminci Yüzyıla, Çev: Murat Belge, İletişim Yayınları, İstanbul, 1995.

Max Weber, sanayileşmeyi doğuran bu sebeplere bir de Protestan ahlakını ekler. Protestanlığın –özellikle Kalvenist yorumunun- kendi inananlarına aşıladığı fikir, çalışma ve biriktirmedir. Protestan inancını benimseyen burjuvazinin sermayesini yatırıma aktarması ve yatırımdan elde ettiği geliri yine aynı alanda kullanması, sanayi toplumunun ihtiyacı olan sermayenin elde edilmesini sağlamıştır (Weber, 1997: 136–161).

Weber, M., Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu, Çev: Zeynep Aruoba, Hil Yayın, İstanbul, 1997.

MODERNİZM

Modernizm “Aydınlanma çağı ile gelen zihinsel dönüşümün ortaya çıkardığı ideoloji ve yaşam biçimi. Hümanizm, sekülerizm ve demokrasi sacayağı üzerine kurulu; egemenliği insanı özgürleştiren, kurtuluşu dinde değil bilimde arayan, insanbiçimci, insanmerkezci dünya görüşü” (Demir ve Acar, 1992, 251) dür.